

Árkiivaššennr. 25/4360

<u>Ášši</u>	<u>Gos</u>
023/25	Sámediggeráđđi – dievasčoahkkináššit

Áššeovddideapmi

Sámediggi ja Sámi Valáštallan Lihttu, dás maŋgelis oaniduvvon SVL, leat jagi 2021 vuosttaš gearddi vuolláičállán Valáštallanšiehtadusa. Dát šiehtadus meannuduvvui Sámedikkis áššis 053/22, ja bealit sohpe ja vuolláičálle dan 08.12.2022. Jáhkašaš šiehtadallan. Valáštallanšiehtadus bistá dassážiigo muhtin áššeosálaš vállje cealkit dan eret. Čujuhuvvo šiehtadusšiehtadallamiidda beaiváduvvon 10.07.2025 mas bealit eai šaddan ovttaoavilii Sámedikki fála daga ekonomalaš eavttuid hárrái. Šiehtadallamat álggahuvvo fas 05.09.2025 Sámediggeráđiin, gč. oktasašsoahpamuša 7 §. Bealit sohpe kr. lasáhusa. 600 000 ru várrejuvvon ruđa ektui jahkái 2025. Lasáhus lea 10.56%. Čujuhuvvo tabeallas mii čájeha movt ruđat juogaduvvojit.

Valášťallanšiehtadusa duogáš

Sámi valáštallan lea jagi 2015 rájes leamaš ođđasisorganiserenproseassas mii lea mielddisbuktán ođđa strukturerenmáile sámi valáštallansuorgái, ja mas joavkkut ja searvvit dadistaga leat ovttahtton oktasaš goavdeorganisašuvdnan man namma lea Sámi Valáštallan Lihttu, jagis 2022.

Sámediggi ja SVL háliideaba šiehtadallaninstituhta leat arenan ovddidit ja digaštallat oppalaš valáštallanpolitihkalaš doaimmaid ja hástalusaid. Beliin lea valáštallanšiehtadusa bokte bargun čoavdit oktasaš beroštumiid mat galget leat mielde ovddideame boahhteáiggi sámi valáštallanpolitihka, ja šiehtadusa ulbmil lea ráhkadit rámma njuolggadusaide, oktasaš ovddasvástádussii ja geatnegasvuodaide sámi valáštallanšiehtadusa boahhtevas šiehtadallamiidda ja muđui eará ovttasbargui sámi valáštallama birra. Mihttomearri lea ovddidit buori ja sláddjás sámi valáštallama, ja láhččit dili erenoamážit sámi mánáide ja nuoraide ovddidit valáštallanmovtta iežaset sámi identitehta vuodul. Bealit regulerejit ja odasmahttet relevánta strategiijaid ja proseassaid, mat leat 2. čuoggá «Strategiijat ja proseassat» vuolde, joatkevaš gulahallančoahkkimiid bokte ja vejolaš odđa sátnáдемиiguin ja lasáhusaiguin jahkásaš šiehtadallamiid oktavuodas, gos čuoovvovaš jagi ekonomalaš vuodđu šiehtaduvvo. SVL lea 31.12.22 goavdeorganisašuvdna mas leat golbma valáštallanorganisašuvnna; Sámi Valáštallan – Norga (SVN), Sámi Heargevuodjin Lihttu (SHL) ja FA Sápmi. Sámi Valáštallan – Norga (SVN) lea čuoigan-, viehkan- ja njoarostansearvi, ja jagi 2023 rájes lea maiddái sihkkelastin gullán dasa. Sámi Heargevuodjin Lihttu (SHL) lea heargevuodjingilvosearvi. FA Sápmi organisere sámi spábbačiekčama ja das lea earret eará ovddasvástádus sámi riikajoavkkuide spábbačiekčamis. Searrvit leat aktiivvat ja sámi valáštallansuorgi ovdána.

Čadahuuvon šiehtadallamat

Vuosttaš valáštallansiehtadusa vuoddu mearriduvvui Sámedikki dievasčoahkkimis 08.12.22 ja lei dalle 2023:s 3 461 000 Norgga ruvnnu.

Goappašat bealit nammadeđe šiehtadallánlávdegotti mii čadahii šiehtadallamiid beliid ovddas ja čielggasmahtii vuordámušaid ieš šiehtadussii. Falástallanšiehtadusa 2026 šiehtadallánlávdegottis ledje miellahttoorganisašuvnnaid

ja SVL čállingotti ovddasteaddjit, ja Sámedikki hálddahusa kulturealáhus- ja girjerájusjuhkosa ovddasteaddjit. Sámi Valáštallanlihtu ja Sámedikki gaskasaš valáštallanšiehtadusa vuodul leat bealit šiehtadan šiehtadusa jahkái 2021-2026 mii gusto 01.01.2026-31.12.2026.

Sámediggi sáddii bovdejumi Sámi Valáštallan Lihttui 20.06.2025 šiehtadallančoahkkimii. Valáštallanšiehtadallamat jahkái 2026 Sámi Valáštallan Lihtuin čadahuvvojedje suoidnemánu 10. b. Kárášjogas gos guoskevaš áššit guoskkahuvvojedje ja digaštallojuvvojedje. Sámi Valáštallanlihttu gáibida 10 000 000 ruvnno 2016 valáštallanšiehtadussii. Sámedikki vuosttaš fáldat lei 5854 000 Norgga ruvnnu. Dat mearkkaša 3% lassáneami 2025 ektui, ja lea jurddašuvvon máksit oasi bálká- ja haddegoargnumis.

Šattai šiehtadallamat odđa valáštallanšiehtadusa hárrái jahkái 2026. Maŋŋa go SVL evttohii cealkámuša 600 000 ruvdnosaš lassánepmái, de čielggai ahte mii eat nagoon boahit ovtta oaivilii. Šiehtadallamat loahpahuvvojedje. Danne čujuhuvvui bealálaččaide Faláštallanšiehtadusa § 7:i gos čuožžu: Jos bealálaččat eai nagot soahpat odđa sámi faláštallanšiehtadusa vuosttaš šiehtadallančoahkkima maŋŋa, dahje maŋŋa čoahkkima, de sáhttet bealálaččat bovdet Sámediggerádi mielde šiehtadallamiidda.

Šiehtadallamat álggahuvvo fas 05.09.2025 Sámediggerádiin, gč. oktasašsoahpamuša 7 §. Bealit sohpe kr. lasáhusa. 600 000 ru várrejuvvon ruđa ektui jahkái 2025. Lasáhus lea 10.56%. Dá lea SVL - gáibáduš ja Sámedikki loahpalaš fáldat.

Tiltak	2025 avtale	2026 krav	Sametingets tilbud
Adm	1 800 000	4 170 000	1 854 000
Driftsutgifter- SVL og særforbundene	1 283 000	3 030 000	1 479 000
Fordeling til særforbundene	1 500 000	1 200 000	1 200 000
Aktivitetstilskudd særforbundene	0	300 000	300 000
Arctic Winther Games	1 100 000	1 300 000	1 450 000
Tilsammen	5 683 000	10 000 000	6 283 000

Árvvoštallan

Sámediggeráddi lea duhtavaš go bealit leat konstruktiiva gulahallama bokte guorahallan čuolmmaid ja vejolaš ovttamielalašvuodačuoggáid, muhto registrere ahte lea stuorra erohus das mii ovddiduvvo ekonomalaš gáibádussan Sámi Valáštallan Lihtus ja das mii fállujuvvo Sámedikkis.

Viidáset čuovvoleamis lea deatalaš ahte dilálašvuodat láchčojuvvojit nu ahte lea buorre gulahallan oasálaččaid gaskka, ja ahte šaddet gulahallančoahkkimat ja árra fokus 2017 valáštallanšiehtadussii. Sámediggerádi mielas lea buorre go gulahallan Kultur- ja dásseárvodepartemeanttain ovttašrádiid Sámi Válgalihttuin lea doaibmabidju ovttašbargošiehtadusa dahkama oktavuodas.

Sámediggeráddi lea duhtavaš Valáštallanšiehtadusain go vuolláičállin jagi 2021 lea buktán stuorát doaibmamuni ekonomalaččat ja resurssaid dáfus SVL:ii ja sámi valáštallamii. Sámediggeráddi dohkkeha seammás ekonomalaš dárbbu ja áigu bargat dan ala ahte Valáštallanšiehtadusa ekonomalaš rámmat nannejuvvojit vai boahpteáiggis sáhtta

dustet daid dárbbuid buorebut. Erenoamážit gáibiduvvojit muhtun áŋgiruššansuorggit vuoruhuvvot guhkit áiggi badjel, oktan dasa gullevaš resurssaiguin.

Sámediggeráđi mearrádusárvalus

Sámediggi dohkkeha Valáštallanšiehtadusa 2026 ja eaktuda ahte Sámediggeráđđi joatká gulahallama Sámi Valáštallanlihttuin nannen dihtii ovttasbarggu ja Valáštallanšiehtadusa čađaheami.

Sámediggeráđđi – dievasčoahkkináššit_023/25

Sámediggeráđi mearrádusárvalus

Sámediggi dohkkeha Valáštallanšiehtadusa 2026 ja eaktuda ahte Sámediggeráđđi joatká gulahallama Sámi Valáštallanlihttuin nannen dihtii ovttasbarggu ja Valáštallanšiehtadusa čađaheami.